

BSZ - Nieuwsbrief

Bomenstichting Zutphen e.o.

Januari 2018, jaargang 16 nr. 1

Beste donateur

Zie hier onze vernieuwde Nieuwsbrief! Wij hebben, zoals u kunt zien, gekozen voor een andere lay-out. Belangrijker dan dat, wij streven ernaar om de Nieuwsbrief in plaats van jaarlijks, drie keer per jaar op uw deurmat te laten vallen. U zult dus sneller worden 'bijgepraat' over wat er op boom-gebied speelt in Zutphen en omgeving. Ook hopen wij hiermee het contact met u te verstevigen. De vernieuwing bevindt zich nog in een experimentele fase en wij staan daarbij open voor uw suggesties en ideeën. Zo zijn wij benieuwd naar uw mening over een nieuwe naam voor onze Nieuwsbrief. Of vindt u een nieuwe naam helemaal niet nodig? Laat het ons alstublieft weten. Tot slot, wensen wij u vooral leesplezier toe met de inhoud van dit blad.

Ieke Vreeken, (voorzitter)

Boom

Een boom is een boom
Is een reus, is een kanjer,
is en droom

Hij wenkt mij, vertelt van vroeger en nu
Hij vergezelt mij
en droomt met mij mee

Ik hou van een boom
Van zijn schoonheid en kracht
en ook van zijn stille gefluister

Ik hou van een boom
Hij geeft mij zuurstof en ook energie
hij is deel van mijn droom

Marije Keulen-Smeets

Na bosbranden weer uitlopende Eucalyptusbomen

Overlevingstechnieken van bomen

Planten kunnen moorden lees ik in een tijdschrift. Ze doen dat door giftige stoffen af te scheiden die naburige planten in hun groei remmen of zelfs doden. Een bekend voorbeeld is de stof juglon, die walnootbomen via hun wortels aan de grond afgeven, waardoor de wortelvorming van veel planten wordt afgeremd. Het productieproces van juglonine in de boom wordt "Allelopatie" genoemd. In de buurt van een walnootboom overleven hierdoor meestal weinig andere planten.

De meest ingenieuze manier om de concurrentie uit te schakelen is waarschijnlijk die van de eucalyptusboom. De stam en dikkere takken van deze boom verbranden niet tijdens een normale bosbrand. Het blad bevat echter een etherische olie die heel

ontvlambaar is. Daardoor werkt deze boom mee aan de enorme bosbranden die regelmatig zijn thuisland Australië teisteren. Veel planten in de omgeving verkolen, maar de eucalyptusbomen overleven meestal en hebben na een paar maanden weer blad, alsof er niets is gebeurd. Er zijn zelfs planten die hitte nodig hebben om de zaden te laten ontkiemen.

Nog zo'n voorbeeld is de mammoetboom. Deze bomen worden, als de mens dat tenminste toelaat, een paar duizend jaar oud. Zij overleven de vele bosbranden in o.a. het Sequoia National Park in Californië door hun dikke, bijna onbrandbare bast.

Rob Weimer

Bomen en EU subsidies

Boeren nemen niet alleen wegbermen en groenstroken in gebruik om aan meer grond te komen, zij kappen daarvoor ook bomen en singels op hun eigen grond. Oorzaak van deze capacities zijn de landbouwsubsidies, waarbij de EU nauw omschreven definities hanteert, waaraan de boeren zich dienen te houden bij hun aanvraag voor deze subsidies.

Zo mag de ruimte rond een boom of langs een houtsingel niet of slechts gedeeltelijk worden meegeteld. Omdat de aanwezigheid van deze landschaps – elementen directe gevolgen heeft voor de hoogte van de te ontvangen subsidie ruimen de boeren de bomen en houtsingels op. Vooral de houtwallen die tussen de landbouwpercelen liggen worden vaak zonder toestemming opgeruimd. Voorheen waren deze singels onzichtbaar voor de bijzondere opsporingsambtenaren (Boa's). Door het gebruik van

luchtfoto's heeft men een beter zicht gekregen op deze sloopwerkzaamheden.

Om zijn landbouw subsidies te verhogen heeft niet zolang geleden een "goedwillende" boer op een zaterdag een 12-tal zware eiken omgezaagd en afgevoerd. Dezelfde dag zijn de stobben van de 80-jarige bomen gerooid en lagen klaar om opgeruimd te worden. Dit alles zonder omgevingsvergunning (kapvergunning) waarvoor hem door de Gemeente een boete werd opgelegd van enkele tienduizenden euro's.

De zich van geen kwaad bewuste man is tegen deze boete in hoger beroep gegaan en hoopt dat zijn zaak in behandeling bij De Raad van State in 2018 met een "sisser" zal aflopen.

Woodi

Kapaanvragen en herplant Gemeente Zutphen

Zijn we in de gemeente Zutphen achteruit geboerd, als we het vellen en herplanten van gemeentelijke bomen sinds oktober 2012, de periode waarover de BSZ deze gegevens heeft genoteerd, bekijken.....?

De vraag is niet erg makkelijk te beantwoorden, omdat er particuliere bomen tussen de aanvragen zitten en doordat er veel aanvragen zijn waar wel gezaagd wordt, maar pas op termijn een herplant wordt uitgevoerd.

Voorbeelden daarvan zijn:

Lanen, hoofdzakelijk in het buitengebied, waar gewacht wordt met herplanten tot er minder dan 50% van het oorspronkelijke aantal bomen over is, waarna overgegaan wordt tot renovatie van de laan;

Lange termijnplannen als "De Mars" en de "Herinrichting IJsselkade" waarbij bomen pas in het laatste stadium worden geplant terwijl de oude bomen al jaren weg zijn.

Als de bovenstaande aanvragen worden weggefilterd uit de bij ons beschikbare data, houden we de aanvragen over waar geveld is en waar al of niet een herplantplicht is opgelegd.

Daarnaast zijn er nog boombestanden die op de "Groene kaart" of op de "Bijzondere bomenlijst" staan. Daar wordt alleen een ontheffing voor verleend en dan is een kapaanvraag niet nodig. Als BSZ hebben we in die gevallen alleen middels direct overleg invloed, maar de bomen zijn niet opgenomen in ons bestand. De Laan naar Eme is daar een voorbeeld van.

Feitenoverzicht:

Sinds oktober 2012 zijn door ons 218 aanvragen behandeld met daarin 681 bomen. Het aantal bomen dat daarvoor in de plaats

is gekomen middels de herplantplicht is 713. Het aantal locaties waar deze herplant werd uitgevoerd is 176, een gemiddelde dus van ruim 4 bomen per locatie.

De grote hoeveelheid aanvragen, meer dan 40 per jaar wordt sterk beïnvloed door twee ernstige boomziekten, de kastanjebloedingsziekte bij de paardenkastanjes (148 bomen) en de essentaksterfte bij de essen (35 bomen). Deze beide boomsoorten vormen samen 26% van het totale aantal vellingen.

Controle op herplantplicht:

De BSZ heeft nu 5 seizoenen bijgehouden. Jaarlijks controleren we samen met een van de beide Werkleiders Groen van de gemeente de herplant van drie seizoenen geleden. Dit doen we pas na drie jaar, omdat dan redelijk zeker is dat de nieuwe boom is "aangeslagen". In 2016 controleerden we dus plantseizoen 2012 – 2013 en dit jaar plantseizoen 2013 – 2014 van de 22 tot heden gecontroleerde bomen waren er 3 matig tot slecht aangeslagen, die bekijken we volgend jaar nog eens.

Betere organisatie:

Tegenwoordig hebben we gezamenlijk met de betrokken ambtenaren een "periodiek overleg kapaanvragen". Alle voorgenomen kapaanvragen passeren daar de revue. We zijn dan al op de hoogte van een kapaanvraag, voordat de aanvraag wordt ingediend. We kunnen dan nog invloed uitoefenen op dat voornemen, maar ook op de te herplanten soort, de te planten handelsmaat en eventuele andere voorwaarden als voorbereiding plantlocaties. Kortom een prima samenwerking met onze gemeente.

Rob Weimer

De BSZ en de gemeente Zutphen; actie of overleg?

Als belangenorganisatie kun je op verschillende manieren te werk gaan. Je moet positie kiezen. Je kunt je als actiegroep opstellen of gaan voor het overlegmodel. De vraag daarbij is op welke wijze je de belangen van je organisatie het effectiefst kunt behartigen. De BSZ denkt dat in de Zutphense context het overlegmodel het beste werkt. De gemeente Zutphen heeft door de jaren heen steeds meer oog gekregen voor de waarde die bomen hebben voor de stad en de leefomgeving van de stadsbewoners. Er bestaan geen principiële verschillen van inzicht, in welk geval het actiemodel wellicht het meest aangewezen instrument zou zijn geweest; de BSZ als een breekijzer om de gemeente op een ander spoor te krijgen. Dat laatste is niet nodig en werkt in Zutphen contraproductief.

Hoe ziet het overleg er dan uit?

De BSZ heeft twee keer per jaar direct overleg met de verantwoordelijk wethouder. Van beide kanten wordt dit overleg als nuttig ervaren. Wij kunnen hierdoor direct invloed uitoefenen en de wethouder houdt hiermee de vinger aan de pols over wat er op bomengebied leeft in de Zutphense samenleving. Nijpende kwesties kunnen wij zodoende aan de orde stellen en desgevraagd worden wij betrokken bij nieuwe wetgeving die op de gemeente afkomt, zoals de nieuwe Omgevingswet. Ook ideeën en suggesties worden soms overgenomen, zoals de suggestie om bij provinciale kwesties waarvan bomen de dupe dreigen te worden meer met buurgemeentes te overleggen. Daarnaast worden wij vanuit de organisatie van de gemeente betrokken bij de beoordeling van de kapaanvragen die bij de gemeente bin-

nenkomen en soms bij andere kwesties die spelen. De meeste kapaanvragen zijn standaardwerk. Als een boom dood is en een veiligheidsgevaar vormt dan hebben wij natuurlijk geen enkele moeite met de kap. Wel doen wij suggesties over herplant. Soms is er echter wel verschil van mening met de aanvrager over de noodzaak van de kap, bijvoorbeeld omdat wij een andere opvatting hebben over de toekomstverwachting van de desbetreffende boom. In dat geval verzetten wij ons tegen de kap en doen wij suggesties om de groeiplaatsomstandigheden van de boom te verbeteren. Verschil van mening kan bijvoorbeeld ook ontstaan bij kapaanvragen die het gevolg zijn van nieuwbouw of andere gemeentelijke werkzaamheden. We krijgen natuurlijk niet altijd onze zin. Afhankelijk van het belang van de boom, zoals de ouderdom, soort of (beschermings-)status (gemeente of landelijke bomenlijst) verzetten wij ons meer of minder tegen de kap. Desnoods nemen wij externe deskundigen in de armen om weerwoord te bieden tegen rapportages van door de gemeente ingehuurde bedrijven. Een paar jaar geleden zijn wij in de kwestie over een aantal Italiaanse populieren aan de Schimmelpennincklaan met de gemeente overeengekomen om bindend advies te vragen aan onafhankelijke deskundigen. Tot ons genoegen deelden deze deskundigen onze visie en konden deze bomen behouden blijven. Soms echter kunnen andere belangen, bijvoorbeeld ecologische belangen, voor ons aanleiding zijn om toch akkoord te gaan met een voorgenomen kap. Het ligt dus lang niet altijd zwart-wit.

Ieke Vreeken

Doe een boom cadeau bij een bijzondere gebeurtenis

Vroeger was het de gewoonste zaak van de wereld om bij een belangrijke gebeurtenis in een mensenleven een boom cadeau te doen. Zo werd vlak na de geboorte van een baby vaak een boompje geplant. Heel Nederland staat vol met Wilhelmina-, Juliana- en Beatrixbomen.

Zo'n boom is een blijvende herinnering.

Met deze aloude traditie in het achterhoofd is de website www.geefeenboompje.nl opgericht.

Het bestellen van zo'n boompje is doodeenvoudig, dat kan met één druk op de knop. Je hoeft de boom niet op te halen, hij wordt bezorgd. Bij jou thuis, zodat je hem zelf kunt geven, of direct bij degene voor wie hij bestemd is. Die krijgt een milieuvriendelijke geschenkdoo met daarin een jong boompje met kluit, en een uitleg van de bijbehorende symboliek. Een aardige bijkomstigheid is dat van elk verkocht boompje 50 eurocent bestemd is voor een goed doel.

Bron: Website "geef een boompje"

Op excursie in Deventer

Op zaterdag 28 oktober heeft de BSZ weer een donateursexcursie georganiseerd. Dit keer bezochten wij met ongeveer 20 deelnemers twee locaties in Deventer, te weten de Oude Begraafplaats en het Rijsterborgherpark. Naast onze vaste begeleiders, Jeroen Philippona en Rob Weimer, werden we dit keer geholpen door Paulien Kylstra en mycoloog Gerrit Jan Keizer van de Deventer Bomenstichting. Hoewel het weer enigszins te wensen overliet, konden we genieten van de, bij velen onbekende maar sfeervolle, Oude Begraafplaats achter het station aan de Diepenveenseweg en het (ook al) historische stadspark Rijsterborgh met zijn talloze bijzondere bomen, waarvan diversen nog stammen uit de tijd van de aanleg van het park dat in 1887 werd ontworpen door tuinarchitect Springer. De middag werd afgesloten met een drankje en bijbehorende lekkernij in het Paviljoen op het Vogeleiland midden in het park.

Achteraf bleek dat we veel geluk hebben gehad. Op 1 november stond in De Stentor het volgende: "*Op de oude begraafplaats aan de Diepenveenseweg in Deventer is dit weekeinde een oude*

reus geveld. Er is een fikse tak van een monumentale esdoorn gewaaid en op de grafstenen eronder gestort, waardoor de oude grafstenen zijn beschadigd. Het is maar zeer de vraag hoe snel dat opgelost kan worden, want misschien komt er morgen veel bezoek vanwege Allerzielen. Het onderhoud van de begraafplaats wordt vooral door vrijwilligers gedaan."

Min of meer onder deze boom hebben wij tijdens onze excursie een aantal minuten staan kijken ..., het is een boom met dikke zware zijtakken. Enkele dagen daarna is Rob Weimer gaan kijken waaraan we ontsnapt zijn. Het bleek om een tak van meer dan 10 meter lang met een gemiddelde doorsnee van 45 cm te gaan. Zo'n gevaarte weegt meer dan een ton ... Geluk gehad dus! Voor wie het nog niet weet, de BSZ streeft ernaar om twee keer per jaar een excursie te organiseren. Wij zullen u hierover per e-mail informeren en de excursie zal ook in de lokale bladen worden gepubliceerd.

leke Vreeken

Waar wonen onze donateurs?

Op deze plaats wil het bestuur onze donateurs hartelijk danken voor de ondersteuning die we van hen mochten ontvangen. We hebben de gegevens van de laatste drie jaar geanalyseerd, waarbij de volgende feitjes naar voren kwamen:

Rond de jaarwisseling had de Bomenstichting Zutphen 104 donateurs woonachtig in 11 verschillende woonplaatsen, waaronder 83 in Zutphen en 12 in Warnsveld. De andere donateurs wonen in Almen (1), Eefde (2), Lochem (3), Steenderen (1),

Vorden (1) en Westervoort (1).

Zonder u zouden we dit blad niet kunnen maken en ook geen acties voeren als dat in het kader van het behoud van bomen weer eens noodzakelijk is.

Nogmaals hartelijk dank voor uw bijdrage.

Het bestuur